

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ПРАКТИКИ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ

СТУДЕНТСЬКИЙ НАУКОВИЙ ВІСНИК

PHILOLOGY

УДК 81'243

А 43

Актуальні проблеми сучасної іноземної філології: Студентський науковий вісник. Рівне: РДГУ. 2021. 219 с.

Редакційна колегія:

Ніколайчук Г.І., кандидат педагогічних наук, доцент, декан філологічного факультету, РДГУ.

Михальчук Н.О., доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри практики англійської мови, РДГУ;

Воробйова І.А., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри практики англійської мови, РДГУ.

Рецензент:

Воробйова Л.М., кандидат філологічних наук, професор кафедри теорії та історії світової літератури РДГУ.

Упорядник випуску:

Воробйова І.А., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри практики англійської мови, РДГУ.

Розглянуто й затверджено на засіданні кафедри практики англійської мови РДГУ (протокол № 2 від 03.02.2021 р.).

Затверджено вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 2 від 27.02.2021 р.).

(с) РДГУ, 2021

5. Сологуб Л. В. Дискурсивні маркери англійських екологічних науково дидактичних текстів. *Вісник Житомир. держ. ун-ту ім. І. Франка*. 2006. № 27. С. 205–207.

6. Newsweek: National News, World News, Business, Health, Technology. URL: <http://www.facebook.com> (дата звернення: 20.09.2020- 04.03.2021).

Науковий керівник: канд. пед. наук, доцент кафедри іноземної філології, перекладу та методики навчання Галич Н.М.

Д'яченко Д.

Рівненська мала академія наук учнівської молоді

Рівне

ЛЕКСИКО-СТИЛІСТИЧНІ ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ ІРОНІЇ В КІНЕМАТОГРАФІ (НА ПРИКЛАДІ СЕРІАЛУ МАРКА ГЕТТІСА ТА СТІВЕНА МОФФАТА «ШЕРЛОК»)

Детектив Шерлок Холмс, напевно, один з найвідоміших персонажів англійської літератури. Завдяки легкому перу Артура Конан Дойля та цікавим сюжетним лініям Шерлок Холмс не раз ставав об'єктом екранізації та, беззаперечно, є об'єктом безмежної любові телеглядачів. Розглянемо цього улюбленця в британському серіалі «Шерлок» [3].

Комічне в серіалі проступає до нас з першої картинки – це зображення чортового колеса «Міленіум» та хмарочоса «Огірок», як насмішка над старою вікторіанською Англією з її Біг-Беном, Тауером та собором Святого Павла. У сучасному світі Холмс не курить своєї знаменитої люльки з оповідань, а клеїть нікотинові пластирі. Він вільно користується всіма благами сучасної цивілізації – від смартфона до GPS-навігатора. Щодо характеру головного героя, то він зазнав

«вдосконалення» цілком у дусі новітньої доби, з її схильністю до крайніх проявів патологічних психічних станів у цивілізованих мешканців мегаполісів. Якщо в А. К. Дойля Шерлок Холмс – «звичайний» геніальний детектив, хоча й дуже вже ексцентричний, то в сценаристів «Шерлока» С. Моффата і М. Гетісса він перетворюється на цілковитого соціопата.

У тексті сценарію серіалу «Шерлок» ми виявили такі стилістичні фігури, що створюють комічний та іронічний ефект: анафора, інверсія, хіазм, анаколүф. Найчастіше у серіалі використовуються такі стилістичні фігури, як анаколүф та хіазм. Значно менше зустрічаються анафора та інверсія.

Анафора – це лексичний повтор слів або словосполучень у співвідносних фрагментах тексту, чи повторення протягом твору. Анафора розставляє в тексті емоційно-сміслові акценти, сприяє створенню ефекту поступового складання сенсу [2, 45].

Впродовж всього серіалу ми зустрічаємось зі словом та відчуттям *boring* (*I'm bored, Watson*), які характеризують Шерлока та є основною мотивацією, що штовхає детектива до пошуку розгадки тієї чи іншої кримінальної справи. Сценаристи навмисне використовують цей повтор, тому що саме завдяки йому Шерлок постає перед нами справжнім соціопатом. В такому маленькому слові, яке супроводжує героя увесь фільм, і полягає іронічність образу.

Досить часто у серіалі зустрічаються улюблені вислови Шерлока «*Look at you lot. You're all so vacant. Is it nice not being me? It must be so relaxing*» та «*You see, but do not observe!*» Цими фразами Шерлок іронізує над пересічними людьми і таким чином ніби купається в своїй досконалості.

Яскравою та багатогранною стилістичною фігурою вважають хіазм. **Хіазм** – це переставлення головних членів речення. Хіазмові як складному явищу експресивного синтаксису властиві чіткість структурної організації, граматична і семантична трансформація й паралельне розгортання описуваних явищ. З огляду на це, у своїй роботі хіазм розглядаємо як стилістичну фігуру, в основі якої дзеркально-симетричне переміщення (зворотний паралелізм) компонентів двох суміжних словосполучень або речень. На сьогодні найбільш вдалою вважається

класифікація різновидів хіазму Е. Береговської, яка поділяє всі хіастичні конструкції на три типи: суто синтаксичний хіазм, семантично ускладнений хіазм і хіастичний каламбур [1, 22-27]. У досліджуваному серіалі ми зафіксували найчастотніше використання хіастичних каламбурів.

You want to hide a tree in a forest this is the best place to do it – семантико-граматичний хіазм, який іронічно відображає простоту рішення злочинця, яка натомість змусила мозок Шерлока інтенсивно працювати.

Shame on you, John Watson. Mrs Hudson leave Baker Street? England would fall – хіазматичний каламбур, в якому комізм та іронія полягають у порівнянні місця Хадсон та Бейкер Стрит з королевою та Англією.

In a world of locked rooms, the man with the key is king – хіазматичний каламбур.

That's the fragility of a genius, John. It needs an audience – перехрещення двох слів, що характерно для граматичного хіазму. Яскравий приклад самоіронії Шерлока.

Sometimes a deception is so audacious, so outrageous that you can't see it even when it's staring you in the face – хіазматичний каламбур, іронія відносно складу злочину.

Today you are sitting between the woman you have made your wife and the man you saved. In short, the two people who love you the most in all this world – перехрещення двох слів. Іронія полягає в характеристиці стосунків Шерлока і Ватсона, коли врешті-решт Шерлок визнав, що Ватсон є найдорожчою для нього людиною у світі попри усе глузування ним впродовж серіалу.

Why would he care? He despised her at the end. Won't even mention her by name, just The Woman – інверсований член речення, що характерно для хіазму. Іронія почуттів Шерлока, як до однієї жінки, так і до жінок в цілому.

Is that loathing or a salute? One of a kind, the one woman who matters – перехрещення двох слів, що характерно для граматичного хіазму.

Анаколуф широко використовується, як засіб гумористичного та сатиричного відтворення, інколи є результатом варваризмів. Анаколуф – це

синтаксична конструкція, що не відповідає загальноприйнятим нормам, полягає в неузгодженості членів речення [2, 48]. Анаколуф відображає особливий душевний стан та служить засобом емоційної характеристики персонажів.

Oh, what now? I'm in shock. Look, I've got a blanket. And I just caught you a serial killer – ми бачимо збуджений емоційний стан Шерлока після розкриття злочину, його роздратування та злість. Іронія полягає в тому, що розкривши злочин знову з'являється відчуття нудьги, а це дратує.

– *Just once, can you two behave like grown-ups?*

– *We solve crimes, I blog about it, and he forgets his pants. I wouldn't hold out too much hope* – у діалозі, який відбувається в Букенгемському палаці, за допомогою анаколуфу автори серіалу показують комізм ситуації та насмішкувато-поблажливе відношення Шерлока та його друга Ватсона до монаршої сім'ї.

– *Shut up, Mrs Hudson.*

– *I haven't said a word.*

– *You're formulating a question and it's physically painful watching you think.* У цьому діалозі ми теж бачимо роздратування Шерлока, але зараз його уже дратує місіс Хадсон, оскільки своїми переживаннями вона його відволікає.

I imagine John Watson thinks love's a mystery to me, but the chemistry is incredibly simple and very destructive – ця фраза демонструє нам глибоку іронію відношення Шерлока до такого великого почуття, як кохання, яке для Шерлока просто імпульс - хімія.

– *How did you find me?*

– *I'm Sherlock Holmes!*

– *Really though, how? Every movement I made was entirely random. Every new personality, just on the roll of a dice.*

– *Mary, no human action is ever truly random. An advanced grasp of the mathematics of probability mapped on to a thorough apprehension of human psychology and the known dispositions of any given individual can reduce the number of variables considerably. I myself know of at least 58 techniques to refine the seemingly infinite array of randomly generated possibilities down to the smallest*

number of feasible variables. But they're really difficult, so instead I just stuck a tracer on the inside of the memory stick – цей уривок характеризує Шерлока, як генія, з одного боку, та показує його зневажливе ставлення до пересічних людей, з іншого. Іронічним тут є порівняння генія та звичайної людини, що, власне і лежить в основі характеру Шерлока – протиставлення себе, генія, та будь-кого іншого, звичайного.

Stress can ruin every day of your life. Dying can only ruin one – іронізування над самою сутністю життя та смерті властиве британцям, які досить зневажливо ставляться до смерті, не звеличують її, а, навпаки, намагаються принизити та знецінити.

Іншим засобом створення іронічного забарвлення твору, є **інверсія** – незвичне розташування слів у реченні з порушенням синтаксичної структури [2, 114].

It may be that you are not yourself luminous, but you are a conductor of light – синтаксичний паралелізм інверсії. Іронія даної фрази полягає в обігранні вже звичної для серіалу смислової пари геній-простак.

– *What if I was to shoot you now? Right now?*

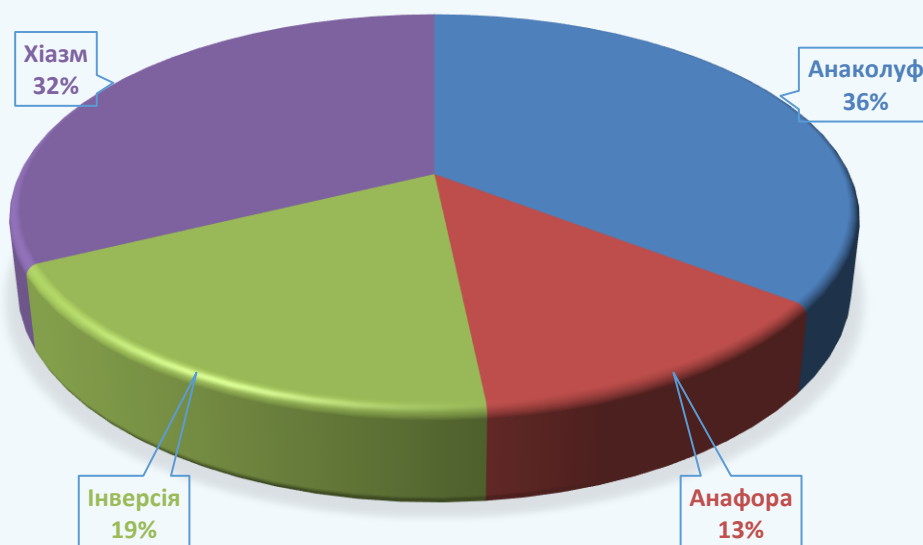
– *Then you could cherish the look of surprise on my face* – у даному випадку інверсія надає вислову більшої динамічності та напруженості.

I am dismissive of the virtuous, unaware of the beautiful and uncomprehending in the face of the happy. So if I didn't understand I was being – У даному прикладі використано досить багато слів-підсилювачів, які показують, як комізм ситуації, так і всю глибину почуття вдячності до свого єдиного друга.

Аналіз стилістичних фігур, що створюють іронічний характер серіалу «Шерлок», та отримані результати ми спробували унаочнити у схемі 1.

Схема 1 відображає кількісні показники аналізу серіалу «Шерлок». Загалом було опрацьовано 4 сезони серіалу «Шерлок» по три серії в кожному в яких було виявлено 68 стилістичних фігур. З аналізу 58 стилістичних фігур було виділено: 21 – анаколуп, що склало 35,5%, 7 – анафора, складає 12,9%, 11 – інверсія, складає 19,4% , 19 – хіазм , що складає 32,3%.

Схема 1. «Стилістичні засоби створення іронії у серіалі «Шерлок»

Комічне є дуже важливою складовою спілкування між людьми, це універсальний спосіб швидко знайти контакт з іншою людиною, завоювати її прихильність та повагу. Не секрет, що саме гумор вважається ознакою розуму, освіченості, ерудованості, але водночас він досить універсальний. Розглянувши приклади сюжетних ліній серіалу «Шерлок», зокрема такі, як Шерлок-Ватсон, Шерлок-Моллі, Шерлок-Моріарті, Шерлок-Шерлок ми дійшли висновку, що даний серіал ніби зітканий з іронії та суто англійського гумору. Витримана основна ідея британського гумору «не бути занадто серйозним».

ЛІТЕРАТУРА

1. Береговская Э.М. Очерки по экспрессивному синтаксису. Москва: Рохос. 2004. 208 с.
2. Потебня О.О. Эстетика і поетика слова. Київ: Мистецтво, 1985. 302 с.
3. <https://subslikescript.com/series/Sherlock-1475582>.

Науковий керівник: канд. пед. наук, доцент кафедри практики англійської мови Воробйова І.А.

ЗМІСТ

ФОНЕТИЧНА, ЛЕКСИЧНА ТА ГРАМАТИЧНА СИСТЕМИ МОВИ І МЕТОДИ ЇХ ДОСЛІДЖЕНЬ	4
Бойко В.....	4
Галич Н.М., Христич Н.С.....	11
Д'яченко Д.	14
Кушнір Н.М.	20
Поліщук Д.	28
Савченко А., Христич Н.С.	33
Sergeichuk N., Mykhalchuk N.	37
Sych I., Mykhalchuk N.	47
Слободянюк І.Ю.....	53
Усова Я.О.....	59
МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ В АСПЕКТІ СУЧАСНИХ ЛІНГВІСТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ.....	65
Паску М.М.	65
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА.....	72
Єфіменко А.В.....	72
Іордан Д.С.	78
Ромашок Н.О.....	85
НОВІТНІ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ.....	94
Vyshnevskа I.....	94
Vlasiuk D., Mykhalchuk N.	98
Gedz V., Mykhalchuk N.	101
Danylchuk T.....	106
Демчук А.С.	114
Долгова О.І.....	117
Дубова В.В.	126
Zaporozhets T., Ivashkevych E.....	128
Korolchuk I., Mykhalchuk N.	139
Kushnir L., Mykhalchuk N.	145
Мазурова А.В.....	149
Matviichuk Ye.....	159
Мудрак В.В.	165
Олійник Н.О.....	173
Plakhotnik N., Mykhalchuk N.....	180
Подлесна О.С.....	184

Sachuck I., Ivashkevych E.	194
Samsoniuk Ya., Ivashkevych E.....	206
ЗМІСТ	217

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ

Відповідальний за підготовку збірника до видання **Воробйова І.А.**

Комп'ютерна верстка **Воробйова І.А.**